

Navodila za indekse, kriterije likvidnosti, tečajnico in druge statistike

LJUBLJANSKA BORZA
LJUBLJANA Stock Exchange

Ljubljana, 25. marec 2024

Navodila za indeks, kriterije likvidnosti, tečajnico in druge statistike, z dne 25. marca 2024, so bila objavljena na spletnih straneh Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana, dne 25. marca 2024 in začnejo veljati ter se uporabljati dne 9. aprila 2024.

KAZALO

1.	BORZNI INDEKS	3
1.1.	Splošni pogoji za vključitev delnic v indeks Ljubljanske borze.....	3
1.2.	Odbor za indeks.....	4
1.3.	Sistem revizij	4
1.4.	Pravila za izračunavanje indeksov	6
1.5.	Borzni indeks	6
2.	KRITERIJI LIKVIDNOSTI	12
2.1.	Sistem revizij izpolnjevanja kriterijev likvidnosti	12
2.2.	Kriteriji za razvrstitev vrednostnih papirjev v načine trgovanja	15
2.3.	Dokončna razvrstitev vrednostnih papirjev v načine trgovanja	15
2.4.	Ukrepi v primeru posebnih okoliščin na trgu	15
2.5.	Ukrepi v primeru posebnih okoliščin pri posameznem vrednostnem papirju	16
3.	TEČAJNICA	16
3.1.	Vsebina tečajnice	16
3.2.	Mesto objave tečajnice	18
4.	STRUKTURA TRGA	18
5.	STATISTIKA	18
6.	PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	19
6.1.	Postopek sprejema Navodil.....	19
6.2.	Začetek veljavnosti in uporabe Navodil	19
7.	PRILOGA: Sistem izrednih revizij	20

Uprava Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana v sestavi mag. Aleš Ipavec, predsednik uprave, in mag. Nina Vičar, članica uprave, je na podlagi 34. člena Statuta ter na podlagi posameznih določb Pravil borze (čistopis z dne 25. 3. 2024 , na svoji seji dne 25. 3. 2024 sprejela naslednja

NAVODILA ZA INDEKSE, KRITERIJE LIKVIDNOSTI, TEČAJNICO IN DRUGE STATISTIKE

1. BORZNI INDEKSI

1.1. Splošni pogoji za vključitev delnic v indekse Ljubljanske borze

V indekse borze se lahko vključijo delnice izdajateljev, ki so uvrščene na enega od trgov Ljubljanske borze in izpolnjujejo kriterije določene v teh Navodilih ter morebitne dodatne kriterije, ki so določeni za posamezen indeks.

Borza izračunava le indekse, ki zadostijo predpisanim kvalitativnim in kvantitativnim kriterijem likvidnosti in reprezentativnosti.

Ta Navodila se ne uporabljajo za indekse, ki jih borza vzpostavi in izračunava v sodelovanju z drugo borzo ali upravljalcem mesta trgovanja.

1.1.1. Kriterija za izračun indeksa

- Povprečen obseg prometa na dan v EUR mora za indeks znašati vsaj 40.000,00 EUR. Indeksni obseg prometa merimo kot ponderirano povprečje dnevnih prometov delnic, ki so vključene v indeks.
- Povprečno število poslov na dan mora za indeks znašati vsaj 10. Indeksno število poslov merimo kot ponderirano povprečje dnevnega števila poslov z delnicami, ki so vključene v indeks.

Uprava borze lahko določi, da se izračunava tudi indeks, ki ne ustreza zgornjim pogojem. To je možno ob zadostitvi vsaj enega izmed navedenih pogojev:

- indeksu sledi investicijski sklad, ali kateri drug finančni produkt,
- obstaja veliko zanimanje javnosti za indeks,
- izračunavanje indeksa je del širših ciljev borze.

1.1.1.1. Spremembe kriterijev za izračun indeksa in izbiro vrednostnih papirjev za indeks

Uprava borze lahko s sklepom spremeni kriterije za izračun indeksa iz točke 1.1.1. V primeru, da sestavi indeksa sledijo investicijski skladi, ali drugi finančni produkti, mora uprava morebitne spremembe kriterijev objaviti vsaj tri mesece pred revizijo indeksov.

1.2. Odbor za indekse

1.2.1. Sestava odbora

Odbor za indeks je sestavljen minimalno iz treh članov. V odbor za indeks so vključeni predstavniki Ljubljanske borze, poleg teh pa so vanj lahko vključeni tudi predstavniki borznih članov, institucionalnih vlagateljev in drugi strokovnjaki. Sestavo odbora in ostale podrobnosti določi uprava borze s sklepom. Uprava borze sme določiti pomožne člane odbora, ki lahko nadomestijo začasno odsotne stalne člane.

1.2.2. Naloge odbora

Naloge odbora so:

- skrbeti za učinkovito sestavo borznega indeksa,
- podajanje predlogov za spremembe metodologije in usmeritve borznega indeksa.

1.2.3. Sestavljanje odbora

Odbor se sestane ob rednih in izrednih revizijah indeksa in v vseh morebitnih drugih primerih, ko zasedanje zahteva katerikoli član odbora.

1.2.4. Sprejemanje odločitev

Odbor odločitve sprejema z navadno večino vseh rednih članov, torej morata za sprejem odločitve glasovati vsaj 2 člana. Odbor odloča s pisnim sklepom.

Odbor odloča tudi o morebitnih predlogih odbora za indeks v primeru predloga za spremembo metodologije izračunavanja indeksa.

1.3. Sistem revizij

Redne revizije indeksa se opravljajo štirikrat letno, in sicer v začetkih meseca februarja, maja, avgusta in novembra.

Izredne revizije indeksa se opravijo v primeru, da pride do izrednih dogodkov opredeljenih v točki 1.3.2.

1.3.1. Redne revizije indeksa

Sistem rednih revizij je sestavljen iz dveh delov: polletna revizija sestave indeksa in četrtna revizija računskih parametrov.

Polletna revizija sestave indeksa se opravi dvakrat letno, in sicer v začetku februarja in avgusta vsako leto, za enoletno obdobje od 1. 2. prejšnjega leta do 31. 1. tekočega leta in od 1. 8. prejšnjega leta do 31. 7. tekočega leta. V okviru polletne revizije indeksa se izvede prilagoditev sestave indeksa oziroma menjava delnic, ki so vključene v indeks.

Četrtna revizija računskih parametrov se opravi v začetku februarja, maja, avgusta in novembra vsako leto, in zajema podatke za zadnji trgovalni dan v januarju, aprilu, juliju in oktobru. Revizija se nanaša na določitev števila delnic in določitev deleža posamezne izdaje delnic v sestavi indeksa. Faktor prilagoditve uteži za posamezno izdajo delnic se izračuna 2 dni pred dejansko novo sestavo indeksa. Izračun faktorja se opravi glede na zaključni tečaj posamezne izdaje delnic tistega dne.

1.3.2. Izredne revizije indeksa

Razlogi za izredno revizijo so:

1. Umik vrednostnega papirja iz kotacije, ki je bil vključen v indeks.
2. Pričetek stečajnega postopka, prisilne poravnave ali likvidacije izdajatelja.
3. Daljša prekinitvev trgovanja z vrednostnim papirjem določenega izdajatelja. Kot daljša prekinitvev trgovanja se šteje primer, ko se z vrednostnim papirjem ne trguje 10 ali več trgovalnih dni. Odbor se lahko v primeru, ko lahko z zadostno mero gotovosti napove v naprej (npr. postopek umika iz organiziranega trga), da bo trgovanje zaustavljeno dlje kot 10 dni, odloči, da vrednostni papir izključi že prej, a ne prej kot tri dni od začetka zaustavitve.
4. Uvrstitev novega vrednostnega papirja v organizirano trgovanje. Vrednostni papir se uvrsti v indeks, če izpolnjuje kriterije za izbiro delnic iz točke 1.5.1.5. oziroma 1.5.2.5. Do prilagoditev v teh primerih pride tretji petek v mesecu po pričetku trgovanja z vrednostnim papirjem.
5. Korporacijske akcije (cepitev (t.i. split) delnice). Na podlagi korporacijske akcije se ustrezno prilagodi sestava indeksa v skladu z osnovnimi nameni izračunavanja indeksa. Na podlagi povečanega števila delnic, se ustrezno prilagodi bazni in zaključni tečaj ter število delnic.
6. Izredna revizija se lahko izvede tudi v drugih primerih.

1.3.3. Lista kandidatov za indeks

Lista kandidatov za indeks je namenjena spremljanju delnic, ki lahko potencialno vstopijo ali izstopijo iz indeksa. Pripravi se četrtno ob vsaki redni reviziji, v začetku februarja, maja, avgusta in novembra.

Lista kandidatov za indeks temelji na rangiranju delnic glede na vrednost tržne kapitalizacije prostega obtoka in srednjo vrednost prometa (brez svežnjev), pri čemer mora delnica izpolnjevati predpogoj, da dosega v obdobju zajema podatkov najmanj 50-odstotni delež trgovalnih dni z realiziranim prometom (brez svežnjev). Obdobje zajema podatkov za izračun teh kriterijev je enoletno obdobje od 1. 2. prejšnjega leta do 31. 1. tekočega leta, od 1. 5. prejšnjega leta do 30. 4. tekočega leta, od 1. 8. prejšnjega leta do 31. 7. tekočega leta in od 1. 11. prejšnjega leta do 31. 10. tekočega leta.

Lista kandidatov za indeks je pripravljena ločeno za potencialne delnice za vstop v indeks in potencialne delnice za izključitev iz indeksa.

1.3.4. Obveščanje o revizijah

Čas objave: Obvestilo o opravljeni redni reviziji se praviloma objavi tri trgovalne dni po opravljenem zasedanju Odbora za indeks, o opravljeni izredni reviziji pa najkasneje naslednji dan po opravljeni reviziji.

Mesto objave: SEO-net, spletne strani Ljubljanske borze.

Vsebina objave: Obvestilo povzema vse spremembe v indeksu, novo sestavo in začetek veljavnosti.

1.3.5. Začetek izračunavanja indeksa

Nova sestava indeksa po redni reviziji začne veljati po tretjem petku meseca, ki sledi mesecu, v katerem je izvedena revizija (februar, maj, avgust, november), vrednost indeksa pa se po novi sestavi začne izračunavati na isti dan ali če ta dan ni trgovalni dan, prvi naslednji trgovalni dan.

O času izvedbe, obveščanju ter datumu začetka veljavnosti izredne revizije odloči odbor v sklepu, s katerim odloči o izredni reviziji. Odbor pri tem upošteva predvsem razlog in okoliščine, zaradi katerih je do izredne revizije prišlo.

1.4. Pravila za izračunavanje indeksov

1.4.1. Vhodni podatki, na podlagi katerih se izračunavajo indeksi so lahko zgolj podatki o sklenjenih poslih, tečajih delnic, razpršitvi imetništva in korporacijskih akcijah. Vhodni podatki se pridobijo neposredno iz trgovalnega sistema in iz javnih registrov ter se lahko uporabijo zgolj v tej obliki.

1.4.2. Vsi sodelavci borze, ki sodelujejo pri izračunavanju in upravljanju kateregakoli indeksa borze, so dolžni spoštovati kodeks etičnih in strokovnih standardov borze. Še posebno morajo biti pozorni na morebitne konflikte interesov in se v primeru nastanka konflikta interesov v zvezi z njihovo vlogo pri upravljanju indeksa nemudoma izločiti iz vseh procesov odločanja in upravljanja.

1.4.3. Borza za upravljanje indeksov vzpostavi funkcijo nadzora. Uprava borze s sklepom določi osebo, ki je pooblaščenca za nadzor vseh vidikov upravljanja indeksa. Oseba ne sme imeti nobene druge vloge pri upravljanju indeksa in ne sme biti član odbora. Oseba pristojna za nadzor je seznanjena z vsemi odločitvami v zvezi z upravljanjem indeksa in lahko poroča neposredno upravi borze.

1.4.4. Zoper odločitve borze o obstoju, metodologiji ali izračunavanju indeksa je dovoljena pritožba. Pritožbo sme vložiti vsaka oseba, ki ima obstoječ, veljaven in dobroveren interes za uspeh pritožbe. Pritožba osebe, ki nima upoštevnega interesa za uspešno rešitev pritožbe, se zavrže. Pritožbo obravnava in o njej v roku 14 dni odloči oseba pristojna za nadzor, o svoji odločitvi pa obvesti pritožnika. Pritožba se vložijo pisno.

1.4.5. O spremembah metodologije ali kriterijev za izbiro vrednostnih papirjev za sestavo indeksa se objavi vsaj tri mesece pred začetkom uporabe sprememb.

1.5. Borzna indeksa

Na Ljubljanski borzi izračunavamo in objavljamo naslednja indeksa:

- Slovenski blue chip indeks – SBITOP.
- Slovenski blue chip indeks celotne donosnosti – SBITOP TR.

1.5.1. Slovenski borzni indeks - SBITOP

1.5.1.1. Ime indeksa

Dolgo ime: Slovenski blue chip indeks.

Skrajšano ime: SBITOP.

Oznaka indeksa: SBITOP.

Oznaka v trgovalnem sistemu: SBITP.

Angleško ime: Slovene Blue Chip Index.

1.5.1.2. Sestava indeksa

Redne delnice izdajateljev, s katerimi se trguje na trgu delnic Ljubljanske borze, vključenih na podlagi kriterijev navedenih v nadaljevanju. Vključijo se imenske ali prinosniške delnice. Prinosniške delnice se vključijo le v primeru, če izdajatelj zagotovi podatke o lastnikih, katerih lastniški delež presega 5 odstotkov.

Število delnic je lahko med 5 in 15.

1.5.1.3. Tip indeksa

- cenovni indeks (price index), ki ne vključuje dividend;
- tehtani indeks – tehtanje na osnovi tržne kapitalizacije v prostem obtoku z omejitvijo, da na dan revizije delež delnic nobenega izdajatelja v indeksu ne sme presegati predpisanega deleža (omejitev na 30-odstotni delež velja za delnico z največjo vrednostjo tržne kapitalizacije v prostem obtoku in omejitev na 20-odstotni delež velja za preostale delnice). V izračunu tržne kapitalizacije nastopajo delnice določenega izdajatelja, ki so v prostem obtoku in s katerimi se trguje na trgu delnic Ljubljanske borze (način določanja deleža posamezne izdaje delnic je opredeljen v formuli izračuna indeksa in v delu "Določitev deleža posamezne izdaje delnic v sestavi indeksa").

1.5.1.4. Formula

$$SBITOP_t = \frac{\sum_{i=1}^n p_{i,t} * q_{i,R} * FF_{i,R} * RF_{i,R}}{\text{Bazna tržna kapitalizacija prostega obtoka}} \times \text{Bazna vrednost} \times C_T$$

kjer je:

i = 1, ..., n ;

n = 5-15 (odvisno od števila delnic v indeksu);

t = dan trgovanja;

R = zadnji dan podatkovne serije upoštevane pri reviziji indeksa;

T = trenutek pred pričetkom izračuna indeksa po novi sestavi;

$p_{i,t}$ = tekoči zaključni tečaj posameznih delnic, vključenih v indeks, na dan t ;

$q_{i,R}$ = število delnic posamezne izdaje uvrščenih na borzo;

$FF_{i,R}$ = faktor določitve prostega obtoka posamezne izdaje delnice vključene v indeks, na dan R;

$RF_{i,R}$ = faktor določitve deleža posamezne izdaje delnice vključene v indeks, na dan R.

Za zagotovitev kontinuitete indeksa se vsakič, preden se indeks prične izračunavati po novi sestavi, izračuna popravni faktor na podlagi naslednje formule:

$$C_T = C_{T-1} \times \frac{\text{Vrednost indeksa po stari sestavi na dan pred pričetkom izračuna indeksa po novi sestavi}}{\text{Vrednost indeksa po novi sestavi na dan pred pričetkom izračuna indeksa po novi sestavi}}$$

$C_0 = 1.$

Popravni faktor zagotavlja primerljivost indeksa v času zaradi sprememb, ki so posledica sprememb v sestavi indeksa. S pomočjo popravnega faktorja se zagotovi, da indeks odraža spremembe tečajev, do katerih je prišlo v času od dneva revizije do dne izračunavanja indeksa po novi sestavi.

1.5.1.4.1. Določitev deleža tržne kapitalizacije v prostem obtoku (free-float) posamezne izdaje delnic

Za določitev števila delnic, ki so v prostem obtoku, se upošteva zadnja razpoložljiva delniška knjiga izdajatelja delnic za 50 največjih lastnikov.

Za prosti obtok se štejejo vse delnice, ki so v lasti posameznih imetnikov, če njihov delež ne presega 5 odstotkov celotne izdaje. Ne glede na zgornje določilo pa se v prosti obtok zmeraj štejejo delnice, ki so v lasti:

- vzajemnih skladov,
- pokojninskih vzajemnih skladov,
- imetnikov fiduciarnih računov, in sicer v naslednjem deležu: št. delnic do 5 odstotkov celotne izdaje se upošteva v celoti, medtem ko se za preostanek št. delnic nad 5 odstotkov celotne izdaje upošteva 20-odstotni delež.

1.5.1.4.2. Določitev deleža posamezne izdaje delnic v sestavi indeksa

Delež posamezne delnice v indeksu se ugotovi tako, da se vrednost njene tržne kapitalizacije v prostem obtoku na zadnji dan podatkovne serije, uporabljene pri reviziji indeksa, deli s tržno kapitalizacijo v prostem obtoku vseh delnic, ki se na ta dan vključijo v indeks.

Največji dovoljeni delež posamezne izdaje delnic v indeksu znaša:

- 30 odstotkov za delnico z največjo vrednostjo tržne kapitalizacije v prostem obtoku,
- 20 odstotkov za preostale delnice.

V primeru, da delež določene izdaje delnice presega največji dovoljeni odstotek, se njena utež prilagodi navzdol za 1 odstotek, deleži ostalih delnic, ki so vključene v indeks, pa se ustrezno prilagodijo. Postopek prilagoditve se ponavlja toliko časa, dokler delež nobene izmed delnic ni višji od največjega dovoljenega odstotka.

1.5.1.5. Kriteriji za izbiro delnic, ki so zastopane v indeksu

Izbira delnic za vključitev v indeks SBITOP se vrši med vsemi rednimi delnicami izdajateljev, s katerimi se trguje na trgu delnic Ljubljanske borze in so uvrščene vsaj 20 razpoložljivih trgovalnih dni pred revizijo (redno ali izredno) indeksa na organizirani trg Ljubljanske borze.

Izbira delnic, ki so zastopane v indeksu, se izvede na podlagi vsakokratne liste kandidatov za indeks. Lista kandidatov za indeks tako predstavlja osnovo za sprejetje odločitve o vključitvi in izključitvi delnic iz indeksa.

V indeks se ob polletni reviziji sestave indeksa vključi delnice, ki izpolnjujejo predpogoj doseganja najmanj 50-odstotnega deleža trgovalnih dni z realiziranim prometom (brez svežnjev) in ki so najbolj rangirane glede na:

- srednjo vrednost prometa (brez svežnjev) in
- vrednost tržne kapitalizacije v prostem obtoku.

Ob tem se lahko v indeks praviloma vključi samo tiste delnice, ki so najmanj eno četrletje že uvrščene na listo kandidatov za vključitev v indeks.

Smiselno se lahko ob polletni reviziji sestave indeksa iz indeksa izključi delnice, ki ne izpolnjujejo predpogoj doseganja najmanj 50-odstotnega deleža trgovalnih dni z realiziranim prometom (brez svežnjev) in so slabše rangirane glede na:

- srednjo vrednost prometa (brez svežnjev) in
- vrednost tržne kapitalizacije v prostem obtoku.

Ob tem se lahko iz indeksa praviloma izključi samo tiste delnice, ki so najmanj eno četrletje že uvrščene na listo kandidatov za izključitev iz indeksa.

Zaradi stabilnosti sestave indeksa se lahko ob reviziji v SBITOP praviloma zamenjata največ dve delnici, ki sta vključeni v SBITOP z delnicami, ki nista vključeni v SBITOP. V posebnih okoliščinah lahko Odbor za indekse izglasuje tudi drugačno odločitev.

1.5.1.6. Posebnosti izračuna ob izrednih revizijah

Izključitev delnice: v primeru, da bi po izključitvi delnice iz sestave indeksa, število delnic v indeksu SBITOP padlo pod 5 (pet), se v indeks uvrsti naslednja delnica, ki najbolj izpolnjuje pogoje za uvrstitev v indeks SBITOP.

1.5.2. Slovenski borzni indeks celotne donosnosti - SBITOP TR

1.5.2.1. Ime indeksa

Dolgo ime: Slovenski blue chip indeks celotnega donosa.

Skrajšano ime: SBITOP TR.

Oznaka indeksa: SBITOPT.

Oznaka v trgovalnem sistemu: SBITR.

Angleško ime: Slovene Total Return Blue Chip Index.

1.5.2.2. Sestava indeksa

Redne delnice izdajateljev, s katerimi se trguje na trgu delnic Ljubljanske borze, vključenih na podlagi kriterijev navedenih v nadaljevanju. Vključijo se imenske ali prinosniške delnice. Prinosniške delnice se vključijo le v primeru, če izdajatelj zagotovi podatke o lastnikih, katerih lastniški delež presega 5 odstotkov.

Število delnic je lahko med 5 in 15.

1.5.2.3. Tip indeksa

- cenovni indeks (price index), ki vključuje dividende;
- tehtani indeks – tehtanje na osnovi tržne kapitalizacije v prostem obtoku z omejitvijo, da na dan revizije delež delnic nobenega izdajatelja v indeksu ne sme presegati predpisanega deleža (omejitev na 30-odstotni delež velja za delnico z največjo vrednostjo tržne kapitalizacije v prostem obtoku in omejitev na 20-odstotni delež velja za preostale delnice). V izračunu tržne kapitalizacije nastopajo delnice določenega izdajatelja, ki so v prostem obtoku in s katerimi se trguje na trgu delnic Ljubljanske borze (način določanja deleža posamezne izdaje delnic je opredeljen v formuli izračuna indeksa in v delu "Določitev deleža posamezne izdaje delnic v sestavi indeksa").

1.5.2.4. Formula

$$SBI\ TOP\ TR_t = \frac{\sum_{i=1}^n (p_{i,t} + d_{i,t}) * q_{i,R} * FF_{i,R} * RF_{i,R}}{\text{Bazna tržna kapitalizacija}} \times \text{Bazna vrednost} \times C_T$$

kjer je:

i = 1, ..., n ;

n = 5-15 (odvisno od števila delnic v indeksu);

t = dan trgovanja;

R = zadnji dan podatkovne serije upoštevane pri reviziji indeksa;

T = trenutek pred pričetkom izračuna indeksa po novi sestavi;

$p_{i,t}$ = tekoči zaključni tečaj posameznih delnic, vključenih v indeks, na dan t ;

$d_{i,t}$ = dividenda, izplačana za delnico i na dan t oziroma po predhodni reviziji

$q_{i,R}$ = število delnic posamezne izdaje uvrščenih na borzo;

$FF_{i,R}$ = faktor določitve prostega obtoka posamezne izdaje delnice vključene v indeks, na dan R ;

$RF_{i,R}$ = faktor določitve deleža posamezne izdaje delnice vključene v indeks, na dan R .

Za zagotovitev kontinuitete indeksa se vsakič, preden se indeks prične izračunavati po novi sestavi, izračuna popravni faktor na podlagi naslednje formule:

$$C_T = C_{T-1} \times \frac{\text{Vrednost indeksa po stari sestavi na dan pred pričetkom izračuna indeksa po novi sestavi}}{\text{Vrednost indeksa po novi sestavi na dan pred pričetkom izračuna indeksa po novi sestavi}}$$

$C_0 = 1$.

Popravni faktor zagotavlja primerljivost indeksa v času zaradi sprememb, ki so posledica sprememb v sestavi indeksa. S pomočjo popravnega faktorja se zagotovi, da indeks odraža spremembe tečajev, do katerih je prišlo v času od dneva revizije do dne izračunavanja indeksa po novi sestavi.

Dividende se vključijo v indeks na zadnji trgovni dan upravičenja do dividend, po zaključku trgovanja. V okviru redne polletne revizije sestave indeksa se vrednost indeksa uravnoteži z re-investiranjem dividend delnic v sestavi indeksa, skladno z njihovimi deleži.

1.5.2.4.1. Določitev deleža tržne kapitalizacije v prostem obtoku (free-float) posamezne izdaje delnic

Za določitev števila delnic, ki so v prostem obtoku, se upošteva zadnja razpoložljiva delniška knjiga izdajatelja delnic za 50 največjih lastnikov.

Za prosti obtok se štejejo vse delnice, ki so v lasti posameznih imetnikov, če njihov delež ne presega 5 odstotkov celotne izdaje. Ne glede na zgornje določilo pa se v prosti obtok zmeraj štejejo delnice, ki so v lasti:

- vzajemnih skladov,
- pokojninskih vzajemnih skladov,
- imetnikov fiduciarnih računov, in sicer v naslednjem deležu: št. delnic do 5 odstotkov celotne izdaje se upošteva v celoti, medtem ko se za preostanek št. delnic nad 5 odstotkov celotne izdaje upošteva 20-odstotni delež.

1.5.2.4.2. Določitev deleža posamezne izdaje delnic v sestavi indeksa

Delež posamezne delnice v indeksu se ugotovi tako, da se vrednost njene tržne kapitalizacije v prostem obtoku na zadnji dan podatkovne serije, uporabljene pri reviziji indeksa, deli s tržno kapitalizacijo v prostem obtoku vseh delnic, ki se na ta dan vključijo v indeks.

Največji dovoljeni delež posamezne izdaje delnic v indeksu znaša:

- 30 odstotkov za delnico z največjo vrednostjo tržne kapitalizacije v prostem obtoku,
- 20 odstotkov za preostale delnice.

V primeru, da delež določene izdaje delnice presega največji dovoljeni odstotek, se njena utež prilagodi navzdol za 1 odstotek, deleži ostalih delnic, ki so vključene v indeks, pa se ustrezno prilagodijo. Postopek prilagoditve se ponavlja toliko časa, dokler delež nobene izmed delnic ni višji od največjega dovoljenega odstotka.

1.5.2.5. Kriteriji za izbiro delnic, ki so zastopane v indeksu

Izbira delnic za vključitev v indeks SBITOP TR se vrši med vsemi rednimi delnicami izdajateljev, s katerimi se trguje na trgu delnic Ljubljanske borze in so uvrščene vsaj 20 razpoložljivih trgovnih dni pred revizijo (redno ali izredno) indeksa na organizirani trg Ljubljanske borze.

Izbira delnic, ki so zastopane v indeksu, se izvede na podlagi vsakokratne liste kandidatov za indeks. Lista kandidatov za indeks tako predstavlja osnovo za sprejetje odločitve o vključitvi in izključitvi delnic iz indeksa.

V indeks se ob polletni reviziji sestave indeksa vključi delnice, ki izpolnjujejo predpogoj doseganja najmanj 50-odstotnega deleža trgovalnih dni z realiziranim prometom (brez svežnjev) in ki so najboljše rangirane glede na:

- srednjo vrednost prometa (brez svežnjev) in
- vrednost tržne kapitalizacije v prostem obtoku.

Ob tem se lahko v indeks praviloma vključi samo tiste delnice, ki so najmanj eno četrletje že uvrščene na listo kandidatov za vključitev v indeks.

Smiselno se lahko ob polletni reviziji sestave indeksa iz indeksa izključi delnice, ki ne izpolnjujejo predpogoj doseganja najmanj 50-odstotnega deleža trgovalnih dni z realiziranim prometom (brez svežnjev) in so slabše rangirane glede na:

- srednjo vrednost prometa (brez svežnjev) in
- vrednost tržne kapitalizacije v prostem obtoku.

Ob tem se lahko iz indeksa praviloma izključi samo tiste delnice, ki so najmanj eno četrletje že uvrščene na listo kandidatov za izključitev iz indeksa.

Zaradi stabilnosti sestave indeksa se lahko ob reviziji v SBITOP TR praviloma zamenjata največ dve delnici, ki sta vključeni v SBITOP TR z delnicami, ki nista vključeni v SBITOP TR. V posebnih okoliščinah lahko Odbor za indekse izglasuje tudi drugačno odločitev.

1.5.2.6. Posebnosti izračuna ob izrednih revizijah

Izključitev delnice: v primeru, da bi po izključitvi delnice iz sestave indeksa, število delnic v indeksu SBITOP TR padlo pod 5 (pet), se v indeks uvrsti naslednja delnica, ki najbolj izpolnjuje pogoje za uvrstitev v indeks SBITOP TR.

2. KRITERIJI LIKVIDNOSTI

Borza s temi Navodili določi kriterije likvidnosti za razvrstitev vrednostnih papirjev v načine trgovanja. Bolj likvidni vrednostni papirji so razvrščeni v neprekinjeno trgovanje, manj likvidni pa v avkcijsko trgovanje.

2.1. Sistem revizij izpolnjevanja kriterijev likvidnosti

Sistem revizij je sestavljen iz dveh delov: rednih in izrednih revizij.

2.1.1. Sistem rednih revizij izpolnjevanja kriterijev likvidnosti

Vsaki dvanaest mesecev uprava borze preveri izpolnjevanje kriterijev likvidnosti. Skladno s kriteriji uprava vrednostne papirje razvrsti v različne načine trgovanja (avkcijsko ali neprekinjeno trgovanje).

Obdobje za revizijo zajema zadnjih dvanaest mesecev pred izvedbo revizije, in sicer traja obdobje od vključno 1. 1. prejšnjega leta do vključno 31. 12. prejšnjega leta.

Revizija izpolnjevanja kriterijev likvidnosti se opravi enkrat letno, najkasneje do 15. 3. tekočega leta.

2.1.1.1. Obveščanje o redni reviziji izpolnjevanja kriterijev likvidnosti

Na podlagi opravljene revizije izpolnjevanja kriterijev likvidnosti, uprava borze obvesti vse izdajatelje vrednostnih papirjev in borzne člane o razvrstitvi v način trgovanja najkasneje do 15. 3. tekočega leta.

2.1.1.2. Čas, mesto in vsebina objave razvrstitve vrednostnih papirjev v načine trgovanja

Nova razdelitev vrednostnih papirjev se objavi vsaj 3 delovne dni pred začetkom njene veljave na spletnih straneh borze in na SEOnetu. Obvestilo povzema seznam vrednostnih papirjev in njihov način trgovanja.

2.1.1.3. Začetek trgovanja po novi razvrstitvi vrednostnih papirjev v načine trgovanja

Nova razdelitev vrednostnih papirjev začne veljati s 1. 4. tekočega leta. Če omenjeni datum ni delovni dan, se prične nova revizija uporabljati naslednji delovni dan.

2.1.1.4. Redne revizije trgovalnih parametrov

V okviru redne revizije izpolnjevanja kriterijev likvidnosti se skladno z Navodili za vzdrževanje likvidnosti in Navodili za trgovanje izvedejo tudi redne revizije naslednjih trgovalnih parametrov:

- skupin za vzdrževalce likvidnosti,
- minimalne vrednosti posla s svežnjem,
- mejne vrednosti OTR razmerij,
- mejnih vrednosti kontrol pred trgovanjem,
- koraka kotacije.

V rokih za izvedbo redne revizije izpolnjevanja kriterijev likvidnosti se za vse vrednostne papirje izvede redna revizija skupin za vzdrževalce likvidnosti ter za vse lastniške vrednostne papirje redna revizija trgovalnih parametrov iz 2. do 5. točke prejšnjega odstavka, rezultati teh revizij začnejo veljati 1. 4. tekočega leta.

Za vse dolžniške vrednostne papirje se redne revizije trgovalnih parametrov iz 2. do 4. točke prejšnjega odstavka izvedejo enkrat letno, najkasneje do 15. 5. tekočega leta, rezultati le-teh pa začnejo veljati 1. 6. tekočega leta.

Borza o rezultatih izvedenih revizij trgovalnih parametrov obvesti vse borzne člane in jih objavi na spletnih straneh borze.

Borza rezultate revizij minimalne vrednosti svežnja in koraka kotacije objavi tudi na SEOnetu.

Rok za objavo rezultatov revizij trgovalnih parametrov je najkasneje:

- 15. 3. tekočega leta za lastniške vrednostne papirje
- 15. 5. tekočega leta za dolžniške vrednostne papirje.

2.1.2. Sistem izrednih revizij izpolnjevanja kriterijev likvidnosti

Uprava borze se lahko odloči o premestitvi vrednostnih papirjev v različen način trgovanja:

1. Ob prevzemu družbe. Če z zadostno mero gotovosti lahko sklepamo, da bo likvidnost vrednostnega papirja po prevzemu bistveno nižja kot pred prevzemom. Za prevzem se šteje pridobitev 50 odstotnega deleža v kapitalu izdajatelja vrednostnega papirja.

2. Ob združitvi izdajateljev vrednostnih papirjev se nova družba obravnava enako kot vrednostni papirji ostalih novih izdajateljev na borzi. Izjema so spojitve izdajateljev vrednostnih papirjev, s katerimi se je trgovalo v avkcijskem načinu trgovanja. V tem primeru se vrednostne papirje nove družbe uvrsti v avkcijski način trgovanja. V primeru združitve izdajateljev vrednostnih papirjev, izmed katerih je en izdajatelj vrednostnega papirja v neprekinjenem načinu trgovanja, drugi pa v avkcijskem načinu trgovanja, se te nove vrednostne papirje uvrsti v neprekinjen način trgovanja.
3. Ob uvrstitvi novih vrednostnih papirjev na borzo ali spremembi lastnosti vrednostnega papirja. Z vrednostnimi papirji družb, ki so na novo uvrščene na organizirani trg, ali z vrednostnimi papirji, pri katerih se zaradi spremembe lastnosti vrednostnega papirja v trgovanje vključijo nove delnice, se najprej trguje neprekinjeno. Ob prvi redni reviziji se na podlagi kriterijev likvidnosti določi, v kateri način trgovanja bodo razvrščeni novo sprejeti oziroma vključeni vrednostni papirji.
4. Ob pridobitvi ali prekinitvi pogodbe z vzdrževalcem likvidnosti.
5. V kolikor se trgovanje z vrednostnim papirjem bistveno spremeni v smislu spremenjene likvidnosti ali volatilnosti tečaja.
6. Uprava borze se lahko tudi v drugih primerih odloči za izredno revizijo.

2.1.2.1. Obveščanje o izredni reviziji izpolnjevanja kriterijev likvidnosti

Na podlagi opravljene izredne revizije izpolnjevanja kriterijev likvidnosti, uprava borze obvesti izdajatelja vrednostnih papirjev, borzne člane in javnost o razvrstitvi v način trgovanja najkasneje 3 delovne dni po opravljeni reviziji.

2.1.2.2. Čas, mesto in vsebina objave izredne revizije izpolnjevanja kriterijev likvidnosti

Nova razvrstitev vrednostnega papirja se vsaj 3 delovne dni pred začetkom veljave nove razdelitve objavi na spletnih straneh borze in na SEOnetu. Obvestilo povzema navedbo vrednostnega papirja in njegov način trgovanja.

2.1.2.3. Začetek trgovanja po novi razvrstitvi vrednostnih papirjev v načine trgovanja

V primeru, da je izredna revizija vezana na začetek trgovanja z vrednostnim papirjem (uvrstitev novih vrednostnih papirjev na borzo ali spremembe lastnosti vrednostnega papirja), začne razvrstitev trgovanja z vrednostnim papirjem veljati takoj ob začetku trgovanja.

Sicer začne veljati nova izredna razdelitev vrednostnih papirjev čez 15 oziroma 30 dni. In sicer:

- Za vrednostne papirje, ki so po izredni reviziji razvrščeni v neprekinjeni način trgovanja, nova izredna revizija stopi v veljavo čez 15 dni.
- Za vrednostne papirje, ki so po izredni reviziji razvrščeni v avkcijski način trgovanja, pa nova izredna revizija stopi v veljavo čez 30 dni.

Če omenjeni datum ni delovni dan, prične nova izredna revizija veljati naslednji delovni dan.

Izdajatelj, katerega vrednostni papirji so razvrščeni v avkcijski način trgovanja, ima pred pričetkom veljavnosti nove revizije čas, da borzo obvesti o sklenitvi pogodbe z vzdrževalcem likvidnosti.

2.2. Kriteriji za razvrstitev vrednostnih papirjev v načine trgovanja

Za razvrstitev vrednostnih papirjev v načine trgovanja se uporabijo naslednji kriteriji:

- Neprekinjeno se trguje z vrednostnimi papirji:
 - z investicijskimi kuponi vzajemnih skladov,
 - z delnicami investicijskih družb,
 - z naložbenimi certifikati,
 - ki imajo vzdrževalca likvidnosti,
 - z vsemi dolžniškimi vrednostnimi papirji.

Za preostale vrednostne papirje se uporabi sistem kriterijev.

Osnovna kriterija:

- Povprečno dnevno število sklenjenih poslov z vrednostnimi papirji posameznega razreda (brez upoštevanja svežnjev) mora biti večje ali enako 1.
- Povprečni dnevni vrednostni obseg sklenjenih poslov z vrednostnimi papirji posameznega razreda (brez upoštevanja svežnjev) mora biti večji ali enak 1.000,00 EUR.

Vrednostni papirji, ki ustrezajo obema kriterijema so razvrščeni v neprekinjeni način trgovanja. Ostali vrednostni papirji so razvrščeni v avkcijski način trgovanja.

2.3. Dokončna razvrstitev vrednostnih papirjev v načine trgovanja

Ne glede na kriterije iz točke 2.2. se vrednostni papir razvrsti v neprekinjeni način trgovanja, če vrednostni papir pridobi vsaj enega vzdrževalca likvidnosti. Za ohranitev neprekinjenega načina trgovanja mora izdajatelj borzi najkasneje do vključno 23. 3. borzo obvestiti o sklenitvi pogodbe z vzdrževalcem likvidnosti, skladno z Navodili za vzdrževalce likvidnosti.

Uprava borze lahko v primeru posebnih okoliščin pri izdajatelju ali v primeru drugih razlogov razvrsti v neprekinjen način trgovanja do 5 vrednostnih papirjev, ki sicer kriterijev ne izpolnjujejo, a so izmed vrednostnih papirjev, ki kriterijev ne izpolnjujejo, najbolj rangirani glede na vrednosti teh kriterijev.

Dokončna razvrstitev vrednostnih papirjev se objavi vsaj 3 delovne dni pred začetkom njene veljave na SEOnetu.

2.4. Ukrepi v primeru posebnih okoliščin na trgu

Z namenom zagotavljanja urejenega trgovanja lahko uprava borze v primeru ugotovljenih posebnih okoliščin na trgu (večja nihanja tečajev, slabša likvidnost trga, idr.) odloči, da se nova razvrstitev vrednostnih papirjev v načine trgovanja, po izvedeni reviziji kriterijev likvidnosti, ne izvede oziroma se izvede delno. Ob uvedbi takšnega ukrepa mora biti upoštevana tudi ustreznost delovanja ostalih trgovalnih mehanizmov, potrebnih za zagotavljanje stabilnega in urejenega trgovanja ter zagotavljanja pogojev za ustrezno oblikovanje tečajev.

O uvedbi takšnega ukrepa borza obvesti vse borzne člane in javnost najkasneje 3 delovne dni pred predvidenim začetkom veljave nove revizije kriterijev likvidnosti, pri tem pa objavi tudi rezultate same revizije.

2.5. Ukrepi v primeru posebnih okoliščin pri posameznem vrednostnem papirju

Z namenom zagotavljanja urejenega trgovanja lahko borza v primeru ugotovljenih posebnih okoliščin pri posameznem vrednostnem papirju (npr. večja nihanja tečajev, slabša likvidnost vrednostnega papirja, nastop posledic zaradi insolventnosti izdajatelja, posledice korporacijskih akcij, pobuda izdajatelja oziroma borznega člana o začasni premestitvi vrednostnega papirja ipd.) odloči, da se vrednostni papir prestavi iz neprekinjenega v avkcijski način trgovanja, ali obratno.

Premestitev v drugi način trgovanja lahko začasno traja:

- najmanj 10 trgovalnih dni, pri čemer se ponovno ocenijo okoliščine trgovanja in se po potrebi začasni ukrep ustrezno podaljša, in hkrati
- največ do dneva naslednje redne revizije kriterijev likvidnosti, ko se razvrstitev v način trgovanja izvede skladno z rezultati revizije.

Ob presoji uvedbe tega ukrepa se upošteva tudi ustreznost delovanja ostalih trgovalnih mehanizmov, potrebnih za zagotavljanje stabilnega in urejenega trgovanja ter zagotavljanja pogojev za ustrezno oblikovanje tečajev.

O uvedbi tega ukrepa borza obvesti vse borzne člane in javnost najkasneje 1 dan pred predvideno spremembo načina trgovanja.

3. TEČAJNICA

Tečajnica zagotavlja osnovne podatke o dnevnem trgovanju posameznih vrednostnih papirjih na Ljubljanski borzi.

3.1. Vsebina tečajnice

3.1.1. Razvrstitev po segmentih oz. pod-segmentih

Tečajnica je razdeljena po segmentih oz. pod-segmentih trga vrednostnih papirjev. Prikazani so v sledečem vrstnem redu:

- Prva kotacija
- Standardna kotacija
- Obveznice
- Zakladne menice
- Komercialni zapisi
- Delnice investicijskih družb
- Investicijski kuponi

- Certifikati
- Nakupni boni
- Pravice

Če pri katerem izmed segmentov oz. pod-segmentov vrednostnih papirjev ni nobenega predstavnika, se ta segment oz. pod-segment ne prikazuje.

3.1.2. Podatki za posamezni vrednostni papir

V okviru posameznega segmenta oz. pod-segmenta so prikazani naslednji podatki za posamezen vrednostni papir:

- **Model:** Način trgovanja, in sicer: »CT« za neprekinjen način trgovanja (angl. Continuous Trading), »AUCTION« za avkcijski način trgovanja (angl. Auction Trading) in »sveženj« za trgovanje s svežnji (angl. Block Trading). V primeru, da je vrednostni papir ob zaključku trgovalnega dne zaustavljen ali zadržan, se v tem polju prikaže znak za klicaj.
- **Oznaka:** Trgovalna oznaka vrednostnega papirja. V kolikor je vrednostni papir uvrščen na Trg trajnostnega financiranja je oznaka prikazana v zeleni barvi.
- **ISIN:** Enolična oznaka vrednostnega papirja.
- **Zadnji:** Tečaj zadnjega sklenjenega posla. Če v trgovalnem dnevu ni bil sklenjen noben posel z vrednostnim papirjem, se podatek ne prikaže.
- **% sprem.:** Odstotna sprememba zadnjega tečaja glede na predhodni zaključni tečaj. Če v trgovalnem dnevu ni bil sklenjen noben posel z vrednostnim papirjem, se podatek ne prikaže.
- **Čas:** Čas oz. datum zadnjega tečaja. V kolikor je pri vrednostnem papirju prišlo do oblikovanja zadnjega tečaja v trgovalnem dnevu, je prikazan čas oblikovanja tečaja, sicer pa je prikazan datum zadnjega oblikovanja tečaja.
- **Odpiralni:** Tečaj prvega posla z vrednostnim papirjem trgovalnega dne. Če v trgovalnem dnevu ni bil sklenjen noben posel z vrednostnim papirjem, se podatek ne prikaže.
- **Najvišji:** Najvišji tečaj posla z vrednostnim papirjem v trgovalnem dnevu. Če v trgovalnem dnevu ni bil sklenjen noben posel, se podatek ne prikaže.
- **Najnižji:** Najnižji tečaj posla z vrednostnim papirjem v trgovalnem dnevu. Če v trgovalnem dnevu ni bil sklenjen noben posel, se podatek ne prikaže.
- **Povprečni:** S količino ponderiran povprečni tečaj vrednostnega papirja v trgovalnem dnevu. Če v trgovalnem dnevu ni bil sklenjen noben posel, se podatek ne prikaže.
- **Količina:** Količina prometa z vrednostnim papirjem v trgovalnem dnevu. Če v trgovalnem dnevu ni bil sklenjen noben posel, se podatek ne prikaže.
- **Promet:** Vrednost prometa z vrednostnim papirjem v trgovalnem dnevu. Če v trgovalnem dnevu ni bil sklenjen noben posel, se podatek ne prikaže.
- **Sektor:** Razvrstitev družbe glede na Standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD).

3.1.3. Posebnosti v tečajnici

- Borza objavlja tečaje v tečajnici na dve decimalni mesti natančno.
- Za tečaje veljajo naslednja pravila:
 - Tečaji se izračunavajo za vsak vrednostni papir ne glede na način trgovanja.
 - Pri izračunu tečajev se upoštevajo navadni in aplikacijski posli.
 - Pri izračunavanju tečajev se ne upoštevajo posli s svežnji vrednostnih papirjev.
- Pri prikazu podatkov za dolžniške vrednostne papirje (obveznice, zakladne menice in komercialni zapisi) veljajo naslednje posebnosti:

- Vsi tečajji so prikazani v odstotkih glavnice.
- Količina je prikazana na naslednji način: št. sklenjenih lotov * vrednost glavnice.

3.2. Mesto objave tečajnice

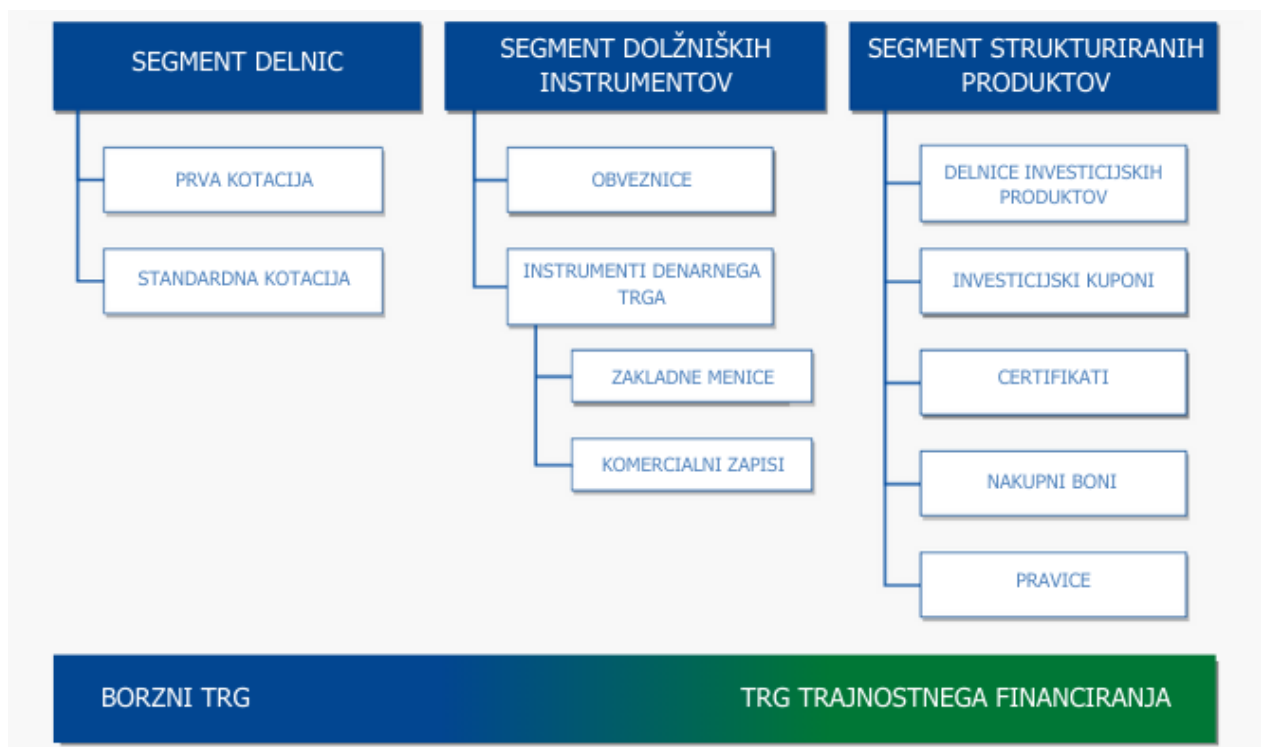
Tečajnica borze je na voljo za vsak posamezni trgovalni dan na naslednjih spletnih straneh borze: www.ljse.si/si/tecajnica/.

Dostop do uradne tečajnice je brezplačen za vse uporabnike.

Podatke iz tečajnice lahko objavijo ali uporabijo za svoje potrebe vsi mediji in ostala zainteresirana javnost.

4. STRUKTURA TRGA

Borza za potrebe statističnih obdelav uporablja naslednjo strukturo trga:

5. STATISTIKA

Borza za potrebe obveščanja javnosti pripravlja statistično poročilo v naslednji periodiki:

- mesečno,
- četrtno,

- polletno in
- letno.

Mesto objave statističnih poročil je spletna stran borze.

Po potrebi borza izdeluje tudi druge publikacije.

6. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

6.1. Postopek sprejema Navodil

Ta Navodila in njihove spremembe sprejema uprava borze.

Ta Navodila in njihove spremembe začnejo veljati in se uporabljati petnajsti (15) dan po objavi na spletnih straneh borze, razen če borza v posameznem primeru iz resnih razlogov določi krajši rok začetka veljavnosti oziroma če v tem poglavju ni določeno drugače.

6.2. Začetek veljavnosti in uporabe Navodil

Ta Navodila se objavijo na spletnih straneh borze, veljati in uporabljati pa se pričnejo z dnem 9. 4. 2024

Z dnem začetka veljave in uporabe teh Navodil, prenehajo veljati Navodila za indekse, kriterije likvidnosti, tečajnico in druge statistike z dne 25. 5. 2022.

Ljubljana, 25. 3. 2024

Uprava Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana

mag. Nina Vičar,
članica uprave
l.r.

mag. Aleš Ipavec,
predsednik uprave
l.r.

Priloga:

- Sistem izrednih revizij indeksov

7. PRILOGA: Sistem izrednih revizij indeksov

Razlog izredne revizije	Dan opravljanja revizije	Začetek izračunavanja indeksa
Izključitev določene izdaje vrednostnega papirja	takoj po sprejemu sklepa uprave Ljubljanske borze	naslednji trgovalni dan
Pričetek stečajnega postopka, prisilne poravnave, likvidacije	takoj po prejemu obvestila o pričetem postopku	naslednji trgovalni dan
Daljša prekinitev trgovanja z vrednostnim papirjem	konec 3. ali 10. trgovalnega dne prekinjenega trgovanja	3. trgovalni dan
Združitve, prevzemi	takoj po javni objavi obvestila o izidu ponudbe za odkup ali obvestila o uspeli ponudbi	naslednji trgovalni dan
Preoblikovanje, razdelitev družbe	takoj po prejemu obvestila	naslednji trgovalni dan
Uvrstitev novega vrednostnega papirja	20 trgovalnih dni po začetku trgovanja	3. trgovalni dan
Korporacijske akcije	Ob nastanku korporacijske akcije	naslednji dan